

УДК: 159.9:316.61(043.2)

Оксана ЛОЗОВА*Центральний інститут післядипломної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, мКиїв*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНО- ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ У КОНТЕКСТІ STEM-ОСВІТИ

Особистісно-професійний розвиток вчителя є невід'ємною складовою його успішної діяльності. Цей процес включає в себе постійне навчання, самовдосконалення, розширення знань та навичок у відповідності до сучасних вимог та освітніх інновацій. Зокрема, у контексті STEM-освіти, ефективна діяльність педагога ґрунтується на особистісній готовності до впровадження новітніх методик та STEM-підходів.

У психолого-педагогічній літературі проблема особистісно-професійного розвитку вчителя знаходить відображення у наукових працях В. Беґа, С. Гончаренка, І. Зязюна, Г. Костюка, Г. Кременя, С. Сисоєвої, С. Максименка, актуальні питання професійного педагогічного розвитку в умовах упровадження STEM-освіти висвітлено у працях Н. Балик, О. Барної, О. Бутурліної, В. Вітюка, Н. Гончарової, С. Горбенко та інших.

Під особистісно-професійним розвитком педагога розуміється свідомий процес якісних змін особистості, спрямований на досягнення високого рівня особистісного саморозвитку та професійної самореалізації у педагогічній діяльності. Цей процес є постійним і безперервним. Термін «особистісно-професійний розвиток педагога» відображає різнобічність і взаємопов'язаність з науково-педагогічною діяльністю й особистісними характеристиками педагога, тобто відображає діяльнiсну й особистісну сторони [1, с.77].

Аналіз наукової та методичної літератури показує, що професійно-особистісний розвиток педагога умовно можна поділити на складові:

- особистісний розвиток (самоусвідомлення, саморозвиток, самоактуалізація, особистісний потенціал, емоційна стійкість тощо);
- професійний розвиток (знання, навички, компетенції, пов'язані з педагогічною діяльністю);
- педагогічна майстерність (здатність ефективно та творчо втілювати педагогічні задачі);
- професійна рефлексія (самоаналіз та критичне оцінювання власної педагогічної практики з метою постійного вдосконалення).

Відповідно, у контексті STEM-освіти особистісно-професійний розвиток вчителя передбачає:

- особистісний розвиток: особистісна готовність до впровадження STEM-освіти; особистісний потенціал; прагнення до нового, бажання постійно поглиблювати знання; позитивне ставлення до інновацій тощо;
- професійний розвиток: оволодіння знаннями і навичками в галузі науки, технології, інженерії та математики; когнітивна гнучкість; розвиток критичного мислення, що характеризується здатністю аналізувати інформацію з різних джерел, бачити і оцінювати проблеми, ставити запитання, висувати гіпотези та пропонувати альтернативи, приймати рішення; здатність впроваджувати творчі ідеї для досягнення поставлених цілей;
- педагогічна майстерність: здатність використовувати новітні форми й методи навчання та креативно втілювати професійні задачі; уміння налаштувати освітній процес відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- професійна рефлексія: самооцінка та професійне самовдосконалення задля підвищення ефективності упровадження STEM-навчання; постійне удосконалення методів і прийомів на основі власного досвіду та отриманих результатів.

Не менш важливим для особистісно-професійного розвитку вчителя у контексті STEM-освіти є педагогічна взаємодія. У ході взаємної діяльності педагога та учнів відбувається оволодіння кожним із них відповідними знаннями, уміннями та навичками, світоглядними і поведінковими якостями [2, с.110].

Отже, особистісно-професійний розвиток вчителя є ключовим фактором для успішної педагогічної діяльності. У контексті STEM-освіти такий розвиток базується на постійному навчанні, самовдосконаленні й самореалізації. Водночас, особистісна готовність до впровадження новітніх методик та STEM-підходів сприяє активному особистісному розвитку і професійній майстерності. Важливою є педагогічна взаємодія, що сприяє не лише набуттю знань, а й розвитку особистісних якостей та компетентностей і вчителя і учнів.

Список літератури

1. Коломієць Н. Особистісно-професійний розвиток педагога: поняття і зміст. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Випуск 4. 2021. С. 72-79. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/zbirnik_nayk_praz/2021/4/11.pdf

2. Психолого-педагогічні засади діяльності педагога сучасної професійної школи: навчально-методичний посібник/ Дегтярьова Г. С., Козяр М. М., Руденко Л. А., Шиделко А. В. *Педагогічна думка*. 2013. 144 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32306977.pdf>

УДК 159.9-057.15(043.2)

Олена ЛЯХ

Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМЦІВ

Важливою умовою сучасного введення підприємницької діяльності як у всьому світі, якій дуже швидко змінюється, так і в Україні, є формування та розвиток особистісного потенціалу людини. Враховуючи те, що перед підприємцями постають не тільки суто професійні завдання, вирішення яких потребує юридичної, фінансової, галузевої обізнаності, досвіду введення підприємницької діяльності, при цьому виникає необхідність у наявності таких особистісних якостей, як швидкої адаптивності, стресостійкості, критичного мислення, цілеспрямованості, впевненості у собі, креативності, прагненню до саморозвитку та самовдосконаленню. Тому, на наш погляд, актуальним є дослідження психологічних особливостей професійного і особистісного зростання підприємців шляхом розкриття їхнього особистісного потенціалу.

Вивченню психолого-соціологічних аспектів підприємництва присвячена значна кількість як вітчизняних, так і зарубіжних наукових праць. Так, існуючі психологічні теорії відображають різноманіття поглядів та підходів у трактуванні підприємництва, як виду людської діяльності, та створенню психологічного «профілю» або «портрету» самого підприємця. Спираючись на психологічні дослідження вчених можемо виділити наступне:

- теорію “вроджених здібностей”, яка розглядає генетичну схильність до підприємництва та стверджує, що дуже малий відсоток людей (не більше 5-7 % від усієї соціальної популяції) в змозі займатися цим видом діяльності.

- теорію “рис”, яка вважається класичною та спрямована на визначення окремих особистісних рис або сукупності рис, що сприяють відокремлюванню особи підприємця, його поведінку від дій і поведінки інших категорій людей, задіяних в економічній сфері.